

Eski Türk Yazıtlarını Sistematikleştiren Türkolog Dmitri Dmitriyeviç Vasilyev'i Kaybettik...

Abdulkadir Öztürk

Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ordu / Türkiye

✉ akadirozturk@odu.edu.tr

ORCID 0000-0002-3077-458X

Atrf

Citation

Öztürk, Abdulkadir (2021). Eski Türk Yazıtlarını Sistematikleştiren Türkolog Dmitri Dmitriyeviç Vasil-yev'i Kaybettik. *Dil Araştırmaları*, 28: 267-270.

Başvuru

Submitted

21.01.2021

Revizyon

Revised

12.05.2021

Kabul

Accepted

19.05.2021

Çevrimiçi Yayın

Published Online

31.05.2021

Yarım asırlık bir akademik hayat içerisinde yıllarını Türk yazıtlarını araştırmaya, keşfetmeye ve sistemleştirmeye adanmış olan ve Gülensoy (2019)'un da tabiriyle "Türk dostu", ünlü Türkolog Dmitri Dmitriyeviç Vasilyev, yakalandığı Covid-19 virüsünü yenememiş ve 18 Ocak 2021'de aramızdan ayrılmıştır.

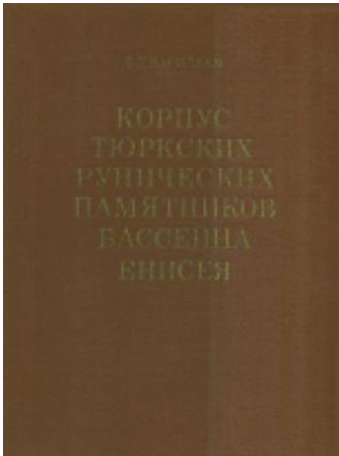
11 Ekim 1946'da Moskova'da dünyaya gelen Dmitri Dmitriyeviç Vasilyev, 1971 yılında Moskova Devlet Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsünden mezun olmuştur (Kolesnikov ve Kamalov 2011: 188).

Türk tarihi alanında *Paleografiçeskaya Sistematzatsiya pamyatnikov tyurkskoy runičeskoj pismennosti aziatskogo areala* “Asya Bölgesinde Runik Türk Alfabesiyle Yazılan Anıtların Yazı Sistemi” başlıklı doktora tezini 1983'te savunarak doktor unvanını almıştır. Bu tezi *Grafiçeskiy fond pamyatnikov tyurkskoy runičeskoj pismennosti aziatskogo areala* başlığı ile 1983'te Moskova'da yayımlanmıştır (Sertkaya 2021: 19).

Vasilyev'in asıl ihtisas alanı özellikle Yenisey ve Altay yazıtları olup bu yazıtların üzerlerindeki epigrafik öğeleri bütün yönleriyle araştırıp inceleyen; yazıtları yerlerinde görüp kaligrafik ve paleografik özelliklerini tespit eden; yazıtların metinleriyle ilgili yeni okuma, anlamlandırma ve gruplandırma önerilerinde bulunan bir bilim adamıdır (Alyılmaz 2021: 6).

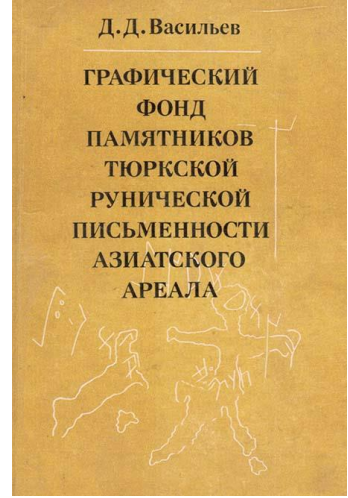
Türk paleografyası ve epigrafisi, Türk runik yazısının incelenmesi, Türkoloji çalışmalarının tarihi gibi araştırma alanlarına yönelik çalışmalar yapan Vasilyev'in Türkoloji ile ilgili olmak üzere Macaristan, Türkiye, Moğolistan, ABD, Almanya, Finlandiya, Japonya, İran, Ürdün ve Yunanistan'da yayınlanmış beş kitap ve 150'den fazla bilimsel yayını bulunmaktadır (e-IVRAN).

1971 yılından beri Yenisey havzasında yaptığı saha çalışmalarını, 1983 yılında Leningrad'da *Korpus Tyurkskih Runičeskih Pamyatnikov Basseyna Yeniseya* “Yenisey Nehri Havalisindeki Runik Türk Anıtlarının Külliyyatı” adıyla ilk kitabını yayımlamış ve bu eser kendisine dünya çapında ün kazandırmıştır (Sis 2017: 258; Sertkaya 2021: 19).

Vasilyev'in ardından, Sertkaya'nın da ifadesiyle “Yenisey Yazıtları yetim kaldı”. Öyle ki Vasilyev, Malov (1951-1952)'dan sonra 83 yazıt daha işleyerek 1983'te yayımladığı Külliyyat'ta yazıt sayısını 145'e çıkarmış, 2008 yılına kadar geçen 35 yıllık süre zarfında ekibiyle birlikte Yenisey'de 65'ten fazla yeni yazıt bulmuştur. Çalışmaları sonucunda Yenisey yazıtlarının sayısını 212'ye yükseltmiştir (Sertkaya 2021: 20-22).

Güney Sibiry'a'da, IVRAN epigrafisi keşif heyetlerine de başkanlık eden Vasilyev, Dağlık Altay yazıtları üzerine hazırlamış olduğu *Korpus Tyurkskih Runičeskih Nadpisey Yujnoy Sibiri, Çast 1. Drevnetyurkskaya Epigrafika Altaya* “Güney Sibiry'a

Runik Türk Yazıtları Külliyyatı, 1. Bölüm - Altay’ın Eskitürk Epigrafisi” eserini 2013 yılında Astana’da yayımlamıştır (e-IVRAN; Sertkaya 2021: 22).

Vasilyev, yaptığı akademik çalışmalar ve yazdığı birbirinden değerli bilimsel eserler sayesinde 1988-2019 yılları arasında, ulusal ve uluslararası nitelikte 25 ödüle layık görülmüştür (Alyılmaz 2021: 7; e-IVRAN DV).

Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Tarih Bölümü başkanlığı, Rusya Bilimler Akademisi Doğu Bilimcileri Başkan Yardımcılığı görevlerini yürütmüş olan Vasilyev, Türk Dil Kurumunun Şeref üyesi de olmuştur (Sertkaya 2021: 19; Kolesnikov ve Kamalov 2011: 188; e-IVRAN).

Türkoloji bölümünde okurken tanıştığı sınıf arkadaşı Yelena Aleksandrovna Podkolzina ile 1970 yılında evlenmiş ve evliliklerinden Dmitri ve Aleksandr adlarını verdikleri iki erkek çocukları olmuştur (Alyılmaz 2021: 4; Sertkaya 2021: 18).

2019 yılının sonlarına doğru teşhisi konulan ve 2020 yılının ilk aylarından itibaren dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi, sevdiklerimizi, dostlarımızı bizlerden koparmaktadır. 18 Ocak 2021’de Dmitri Vasilyev aramızdan ayrılarak Türkoloji camiasına büyük acı yaşatmıştır. Türkolojinin gelişimine önemli katkılar sağlayan, Rus Türkolojisine yön veren, Türkolojinin yarım asırlık çınarını kaybetmenin üzüntüsü içerisindeyiz. Biliyoruz ki; eserleri Türkoloji çalışmalarına hep ışık tutacak, kaynaklık edecek ve Dmitri Dmitriyeviç Vasilyev ismi Türkologların dillerinde ve gönüllerinde nesillerce yaşatılacaktır.

Kaynakça

- ALYILMAZ, Cengiz (2021). “Dmitri Dmitriyeviç Vasilyev’in Ardından”. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 2/1: 1-28.
- GÜLENSOY, Tuncer (2019). “Türk Dostu ve Türkolojinin Sevdalısı ‘Dmitriya Dmitriyeviça Vasil’eva’ (70 Yaşında)”. *Dil Araştırmaları*, 24: 203-204.
- KOLESNIKOV, Aleksandr; Kamalov, İlyas (2011). *Avrasya Türkologları Sözlüğü 1. Cilt 1. Kitap: Rusya Türkologları (XX. Yüzyıl)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- SERTKAYA, Osman Fikri (2021). “Yenisey Yazıtları Yetim Kaldı: Babaları Dmitri Dmitriyeviç Vasilyev Öldü”. *Türk Dili*, 70/830: 18-26.
- SİS, Nesrin (2017). “Dmitriy Dmitriyeviç Vasilyev”. *Türk Diline Gönül Verenler - Yabancı Türkologlar* (Edt. Ahmet Buran), Ankara: Akçağ Yayınları, s. 257-261.
- <https://www.ivran.ru/novosti?artid=16479> (Erişim Tarihi: 29.03.2021)
- <https://ivran.ru/persons/DmitriVasilyev> (Erişim Tarihi: 30.03.2021)

Дмитрий Дмитриевич Васильев
(11 Еким 1946 - 18 Осак 2021)